

Neuvoston esitys valtuustolle vaalijaosta ja kultakin alueelta valittavien valtuutettujen määrästä vaalialueittain. Valmisteltua esitystä ei esitelty valtuustolle 13.3.2025 kokouksessa.

Taustaa:

Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 11.5.2023 § 9 vaalilautakunnan valmistelun ja seurakunnanvaltuuston tämän pohjalta tekemän esityksen vastaisesti muuttaa seurakunnan vaalialuejakoa ja valtuutettujen jakoa vaalialueittain. Valtuuston hyväksymässä vaalialuejaossa Hyvinkään kaupunki siirrettiin Itä- ja Keski-Uudenmaan vaalialueeseen ja samalla Itä- ja Keski-Uudenmaan paikkamäärää vaalialueella lisättiin yhdellä hengellä.

Lisäksi Helsinkiin lisättiin yksi paikkamäärä. Samalla Lahden ja Hämeenlinnan erilliset vaalialueet yhdistettiin ja paikkamääräksi päätettiin kaksi henkeä. Päätöksellä seurakunnan pohjoiselta alueelta vähennettiin kaksi valtuustopaikkaa ja koko alue yhdistettiin yhdeksi vaalialueeksi.

Pohjoisen alueen luottamushenkilöt tekivät valtuuston päätöksestä oikaisuvaatimuksen Suomen ortodoksisen kirkon kirkollishallitukseen. Perustelussaan he katsovat, että seurakuntien yhdistymissopimuksessa ja ohjausryhmässä sovittu vaalialuejako olisi pysyväksi tarkoitettu, jonka tavoitteena oli, että kaikki seurakunnan alueet tulevat kohdelluiksi yhdenvertaisina ottaen huomioon alueelliset erot. Suhteellinen edustus tarkoittaisi sitä, että valtuustossa edustajia on kaikista entisten seurakuntien alueista. Valtuuston päätös 11.5.2023 § 9 johtaa siihen, että Hämeenlinna todennäköisesti menettäisi molemmat valtuustopaikat, koska Lahden toimintakeskus on jäsenmäärältään selvästi suurempi. Seurakunnanvaltuusto on lausunnossaan 15.6.2023 yhtynyt oikaisuvaatimuksen tekijöiden vaatimukseen.

Suomen ortodoksisen kirkon kirkollishallitus päätti kokouksessaan 20.9.2023 § 9 palauttaa valtuuston tekemän päätöksen uuteen valmisteluun ja käsittelyyn. Valtuuston puheenjohtaja ja Itä- ja Keski-Uudenmaan valtuuston yksi valtuutettu tekivät kirkollishallituksen päätöksestä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Tätä valitusta he eivät saattaneet seurakunnan luottamuselinten tietoon.

Seurakunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 7.12.2023 § 7 samoin kuin se oli päättänyt kokouksessaan 11.5.2023 § 9. Vaalilautakunta 27.9.2023 ja seurakunnanvaltuusto 19.10.2023 pitäytyivät aiemmissa kannoissaan. Koska hallinto-oikeudessa oleva valitus ei ollut luottamuselinten tiedossa, ne tietämättään valmistelivat ja tekivät päätöksen asiassa, josta oli jo valitusprosessi käynnissä.

Tämän perusteella kirkollishallitus kokouksessaan 31.1.2024 § 9 kumosi valtuuston 7.12.2023 § 7 tekemän päätöksen. Seurakunnan olisi tullut pidättäytyä sellaisen asian käsittelystä, josta on valitus tai oikaisuvaatimus käynnissä toisessa viranomaisessa.

Helsingin hallinto-oikeus 29.11.2024 tekemällään päätöksellä (7175/2024) hylkäsi valituksen. Tämän johdosta Helsingin ortodoksinen seurakunta aloitti valtuustovaalien uuden valmistelun alkupe räisen kirkollishallituksen ratkaisun mukaisesti.

Perustelu:

HELSINGIN
ORTODOKSINEN

Määriteltäessä vaalialueilta valittavien valtuuston edustajien määrää, on huomioitava säädös, jonka mukaan laskentaperusteena on vaalikelpoisten jäsenten määrä eikä kokonaisjäsenmäärä (OrtL 49 § 1 mom).

Seurakunnan jäsenten enemmistö keskittyy suurimpiin kasvukeskuksiin. Hämeenlinnan vaalialue on jäsenmäärältään ja äänioikeutettujen määrältään seurakunnan pienin. Seurakunnan tulee varmistaa, että alueen jäsenet tulevat hallintolain 6 § mukaisesti tasapuolisesti kohdelluiksi. Seurakunnan on huolehdittava, että Hämeenlinnan alueelta saadaan edustajia valtuustoon ja muihin luottamuselimiin.

Suhteellista edustusta arvioitaessa seurakunnan on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista. Seurakunta voi ottaa lähtökohdaksi vähimmäisvaatimuksen, jolloin alueelta valittaisiin äänivaltaisten jäsenten perusteella vähintään kaksi valtuustoedustajaa. Hallintolain 6 § perusteluissa säännös ei estä tasa-arvon turvaamiseksi tarpeellista positiivista erityiskohtelua, eli tietyn ryhmän asemaa ja olosuhteita parantavia toimia. Yhdenvertaisuuslain 9 §:ssä säädetään positiivisesta erityiskohtelusta, jonka mukaan sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää. (H. Kulla & J. Salminen, 2021, Hyvän hallinnon perusteet, s. 116.)

Koska Hämeenlinnan vaalialueen kunnat ovat asukasluvultaan lähtökohtaisesti seurakunnan pienimpiä, ei pelkän laskennallisen arvon käyttäminen valtuustoedustajien määrän määrittelyssä ole perusteltua. Valtuustoedustajien määrän määrittelyssä on jatkuvasti arvioitava sitä, miten pienenevät alueet tulevat tasavertaisesti kohdelluiksi, vaikka muuttoliike ja väestökehitys on kasvavaa tietyillä alueilla ja vastavuoroisesti laskevaa toisilla alueilla. Esimerkiksi Hämeenlinnan alueella on useita pyhäkköjä, jotka sijaitsevat etäällä toisistaan. Pyhäkkökeskeisyyden aito toteutuminen osana seurakunnan toimintaa edellyttää riittävää osallisuutta myös päätöksenteossa. Tämän perusteella valtuustoedustajien määrän pitäminen nykyisessä kahdessa edustajassa on perusteltua.

Oikaisuvaatimuksessaan Hämeenlinnan ja Lahden alueen luottamushenkilöt perustelivat nykyistä vaalialuejakoa ja valtuustoedustajien määrän määrittelyä myös sillä, että yhdistymissopimuksen ja sen pohjalta tehdyn nykyisen vaalialueita ja valtuustopaikkoja koskevan määrittelyn voidaan katsoa kuuluvan luottamuksensuojan piiriin. Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Perustelujen mukaan yksityisen tulee voida luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen. (Kulla & Salminen, 2021, s. 129.) Valtuuston 11.5.2023 § 9 päätöksen voidaan katsoa rikkovan Hämeenlinnan ja Lahden alueiden seurakuntalaisten luottamuksensuojaa. Tämä valtuuston tulee huomioida päätöksenteossa.

Nykyisen valtuuston varsinaisen toimikauden päätyttyä 31.12.2023, kirkollishallituksen 20.12.2023 ohjeistuksen mukaisesti valtuuston tulee rajoittaa toimintansa sellaisiin asioihin, jotka eivät siedä lykkäystä. Vaalialueiden ja paikkajaon muuttaminen ei tästäkään näkökulmasta ole perusteltua.

Vaalilautakunta toteaa, että koska nykyinen valtuusto on tehnyt linjauksen siitä, että isot ja tärkeät päätökset tehdään vasta seuraavan valtuuston toimikautena, on tärkeää saada vaalit toteutettua myös siitä syystä, että päätösten viipyminen aiheuttaa seurakunnalle merkittävää taloudellista vahinkoa.

HELSINGIN
ORTODOKSIINEN
VAALILAUTAKUNTA

Vaalilautakunta katsoo, että kirkon toiminta- ja tavoitesuunnitelman sekä pyhäkkökeskeisyyden merkityksen kasvu ovat perusteena sille, että kultakin alueelta valitaan vähintään kaksi valtuutettua. Huomioiden esimerkiksi Lahden ja Hämeenlinnan alueen pyhäkköjen lukumäärän, ei ole perusteita yhdistää näitä yhdeksi vaalialueeksi.

	ALUEET	ÄÄNIOIKEUTETUT	%	PYHÄKÖT	%
I	HELSINKI	7260	42	5	23
II	VANTAA	2154	12	1	5
III	KESKI- JA ITÄ-UUSIMAA	1785	10	3	14
IV	ESPOO JA KAUNIAINEN	2510	15	1	5
V	LÄNSI-UUSIMAA	1070	6	3	14
VI	LAHTI	1564	9	4	19
VII	HÄMEENLINNA	863	5	4	19

Päätösesitys:

Vaalilautakunta, ottaen huomioon myös uudet selvitykset äänioikeutettujen ja nuorten äänioikeutettujen määrästä alueittain sekä pyhäkköjen määrän vaalialueittain, esittää, että seurakunnan vaalialuejako pysyy vuoden 2020 hiippakunnan piispan asettaman vaalialuejaon mukaisena, joka määräytyy yhdistymissopimuksen nojalla, ja valtuustopaikkojen määrä pysyy nykyisellään.

	ALUEET	ÄÄNIOIKEUTETUT	%	VALTUUTETTUJEN MÄÄRÄ
I	HELSINKI	7263	42	7
II	VANTAA	2154	12	3
III	KESKI- JA ITÄ-UUSIMAA	1786	10	2
IV	ESPOO JA KAUNIAINEN	2511	15	3
V	LÄNSI UM	1070	6	2
VI	LAHTI	1561	9	2
VII	HÄMEENLINNA	863	5	2

ULKOMAILLA ASUVAT (1) JA NE JÄSENET, JOIDEN OSOITE ON TUNTEMATON (5), ON KIRKOLLISHALLITUKSEN OHJEEN MUKAISESTI JYVITETTY KAIKILLE ÄÄNESTYSALUEILLE SUHTEELLISESTI ÄÄNIOIKEUTETTUJEN MÄÄRÄN MUKAISESTI.